

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR SENATUL

L E G E

privind asistența socială a persoanelor vârstnice

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1. – (1) Persoanele vârstnice au dreptul la asistență socială, potrivit dispozițiilor prezentei legi, în raport cu situația socio-medicală și cu resursele economice de care dispun.

(2) Măsurile de asistență socială prevăzute de prezenta lege sunt complementare celor reglementate prin sistemul asigurărilor sociale.

(3) Persoanele vârstnice care beneficiază de asistență socială au dreptul și la alte forme de protecție socială, în condițiile legii.

(4) Sunt considerate persoane vârstnice, în sensul prezentei legi, persoanele care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege.

Art.2.- Asistența socială pentru persoanele vârstnice se realizează prin servicii și prestații sociale.

Art.3.- (1) Beneficiază de prevederile prezentei legi persoana vârstnică, definită la art.1 alin.(4), care se găsește într-una din următoarele situații:

a) nu are familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;

b) nu are locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii;

c) nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare;

d) nu se poate gospodări singură sau necesită îngrijire specializată;

e) se află în imposibilitatea de a-și asigura nevoile socio-medice, datorită bolii ori stării fizice sau psihice.

CAPITOLUL II

Servicii și prestații sociale

Secțiunea 1

Evaluarea situației persoanelor vârstnice care necesită asistență socială

Art.4.- Nevoile persoanelor vârstnice se evaluează prin anchetă socială care se elaborează pe baza datelor cu privire la afecțiunile ce necesită îngrijire specială, capacitatea de a se gospodări și de a îndeplini cerințele firești ale vieții cotidiene, condițiile de locuit, precum și veniturile efective sau potențiale considerate minime pentru asigurarea satisfacerii nevoilor curente ale vieții.

Art.5.- Nevoile persoanelor vârstnice aflate în situația de pierdere totală sau parțială a autonomiei, care pot fi de natură medicală, socio-medicală, psiho-afectivă, se stabilesc pe baza

grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, care prevede criteriile de încadrare în grade de dependență.

Art.6.- (1) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Sănătății.

(2) Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice poate fi revizuită anual și, în mod obligatoriu, o dată la trei ani.

Secțiunea a 2-a

Servicii comunitare pentru persoanele vârstnice

Art.7.- (1) Serviciile comunitare pentru persoanele vârstnice, care se găsesc în situațiile prevăzute la art.3, se realizează cu consimțământul acestora și au în vedere:

a) îngrijirea temporară sau permanentă la domiciliu;

b) îngrijirea temporară sau permanentă într-un cămin pentru persoane vârstnice;

c) îngrijirea în centre de zi, cluburi pentru vârstnici, case de îngrijire temporară, apartamente și locuințe sociale, precum și altele asemănătoare.

(2) În situația în care starea de sănătate a persoanei vârstnice nu permite obținerea consimțământului acesteia, pentru acordarea îngrijirilor prevăzute la alin.(1), decizia se ia de către serviciul social al consiliului local sau de către direcția de asistență socială din cadrul direcțiilor generale de muncă și protecție socială județene și a municipiului București, pe baza anchetei sociale și a recomandărilor medicale făcute de medicul de familie, prin consultarea și a medicului specialist, cu acceptul rudelor de gradul I ale persoanei respective sau, în lipsa acestora, cu acceptul unui alt membru de familie.

(3) În cazul decesului persoanei vârstnice lipsită de susținători legali sau când aceștia nu pot să-și îndeplinească obligațiile familiale datorită stării de sănătate sau situației economice precare serviciile comunitare asigură înmormântarea.

Art.8.- Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice la domiciliu sunt:

a) servicii sociale privind, în principal, îngrijirea persoanei, prevenirea marginalizării sociale și sprijinirea pentru reintegrarea socială, consiliere juridică și administrativă, sprijin pentru plata unor servicii și obligații curente, îngrijirea locuinței și gospodăriei, ajutor pentru menaj, prepararea hranei;

b) servicii socio-medicale privind, în principal, ajutor pentru realizarea igienei personale, readaptarea capacităților fizice și psihice, adaptarea locuinței la nevoile persoanei vârstnice și antrenarea la activități economice, sociale și culturale, precum și îngrijirea temporară în centre de zi, azile de noapte sau alte centre specializate;

c) servicii medicale, sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu sau în instituții de sănătate, consultații și îngrijiri stomatologice, administrarea de medicamente, acordarea de materiale sanitare și dispozitive medicale.

Art.9.- (1) Serviciile comunitare de consiliere, în vederea prevenirii marginalizării sociale și pentru reintegrare socială, se asigură fără plata unei contribuții, ca un drept fundamental al persoanelor vârstnice, de către asistenți sociali.

(2) Serviciile prevăzute la art.8 lit.a) și b) se asigură fără plata contribuției persoanelor vârstnice care, evaluate potrivit grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, nu au venituri sau ale căror venituri sunt mai mici de 5 ori decât nivelul venitului net lunar luat în calcul la stabilirea ajutorului social pentru o persoană singură.

Art.10.- Persoanele vârstnice care se încadrează în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, îndreptățite să beneficieze de serviciile prevăzute la art.8 lit.a) și b) și care realizează venituri ce se situează peste nivelul prevăzut la art.9 alin.(2), beneficiază de servicii cu plata unei contribuții, în funcție de tipul de servicii acordate și de venitul persoanei, fără a se depăși costul acestora calculat pentru perioada respectivă. Tipurile de servicii și costul acestora se stabilesc de către consiliile locale.

Art.11.- Serviciile medicale prevăzute la art.8 lit.c) sunt acordate în baza reglementărilor legale privind asigurările sociale de sănătate.

Art.12.- Organizarea serviciilor prevăzute la art.8 lit.a) și b) revine consiliilor locale, direct sau pe bază de convenții încheiate cu organizații neguvernamentale, unități de cult recunoscute în România sau alte persoane fizice sau juridice.

Art.13.- (1) Pentru asigurarea îngrijirii la domiciliu a persoanei vârstnice aflată în situația de dependență socio-medicală, stabilită potrivit grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, consiliile locale pot angaja personal de îngrijire prin plata cu ora, fracțiuni de normă sau normă întreagă, în funcție de perioada de îngrijire necesară a se acorda.

(2) Soțul și rudele care au în îngrijire o persoană vârstnică dependentă, pot beneficia de program lunar redus de lucru, de o jumătate de normă, cu suportarea drepturilor salariale pentru cealaltă jumătate de normă din bugetul local, corespunzător salariului brut lunar al asistentului social debutant cu pregătire medie. Timpul cât soțul și rudele au fost încadrate în aceste condiții se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu normă întreagă.

(3) Persoanele care acordă îngrijire vârstnicilor vor fi acreditate de direcțiile generale de muncă și protecție socială

județene și a municipiului București, potrivit metodologiei aprobate prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

Art.14.- Serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice în cămine sunt:

- a) servicii sociale, care constau în:
 - ajutor pentru menaj;
 - consiliere juridică și administrativă;
 - modalități de prevenire a marginalizării sociale și reintegrare socială în raport de capacitatea psihoafectivă;
- b) servicii socio-medicale, care constau în:
 - ajutor pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice sau intelectuale;
 - asigurarea unor programe de ergo-terapie;
 - sprijin pentru realizarea igienei corporale;
- c) servicii medicale, care constau în:
 - consultații și tratamente la cabinetul medical, în instituții medicale de profil sau la patul persoanei, dacă aceasta este imobilizată;
 - servicii de îngrijire-infirmerie;
 - asigurarea medicamentelor;
 - asigurarea cu dispozitive medicale;
 - consultații și îngrijiri stomatologice.

Art.15.- La solicitarea organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de pensionari sau a unităților de cult recunoscute în România, căminele pot asigura unele servicii prevăzute la art.14, îngrijirea unor persoane vârstnice la domiciliu, pe bază de convenții încheiate cu finanțatorul.

Art.16.- (1) Îngrijirea persoanelor vârstnice în cămine reprezintă o măsură de asistență socială și poate fi dispusă cu titlu de excepție pentru persoanele care se găsesc într-una din situațiile prevăzute la art.3.

(2) Accesul unei persoane vârstnice în cămin se face avându-se în vedere următoarele criterii de prioritate:

- a) necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu;
- b) nu se poate gospodări singură;
- c) este lipsită de susținători legali sau aceștia nu pot să-și îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale;
- d) nu are locuință și nu realizează venituri proprii.

Art.17.- Activitățile sociale și socio-medicale prevăzute în prezenta lege se monitorizează și se evaluează de către personalul de specialitate din cadrul aparatului propriu al consiliilor locale și al direcțiilor generale de muncă și protecție socială.

Secțiunea a 3-a

Organizarea și funcționarea căminelor pentru persoane vârstnice

Art.18.- (1) Căminul pentru persoane vârstnice este instituția de asistență socială cu personalitate juridică, înființată, organizată și finanțată potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(2) Căminele asigură condiții corespunzătoare de găzduire și hrană, îngrijiri medicale, recuperare și readaptare, activități de ergo-terapie și de petrecere a timpului liber, asistență socială și psihologică.

(3) Căminele pentru pensionari, căminele pentru bătrâni și căminele pentru bătrâni bolnavi cronici, existente la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care vor fi date ulterior în folosință, vor funcționa sub formă de cămine pentru persoane vârstnice, cu secții pentru:

- a) persoane dependente;
- b) persoane semi-dependente;
- c) persoane care nu sunt dependente.

(4) Pentru buna funcționare a căminelor pentru persoane vârstnice, direcțiile generale de muncă și protecție socială județene și a municipiului București vor asigura îndrumarea metodologică și coordonarea activității de specialitate necesară.

(5) Cheltuielile curente și de capital ale căminelor pentru persoane vârstnice se asigură din venituri extrabugetare și subvenții acordate de la bugetul de stat.

Art.19.- Principalele obiective ale unui cămin sunt:

a) să asigure persoanelor îngrijite maximum posibil de autonomie și siguranță;

b) să ofere condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea persoanei;

c) să permită menținerea sau ameliorarea capacităților fizice și intelectuale ale persoanelor;

d) să stimuleze participarea persoanelor vârstnice la viața socială;

e) să faciliteze și să încurajeze legăturile interumane, inclusiv cu familiile persoanelor vârstnice;

f) să asigure supravegherea și îngrijirea medicală necesară, potrivit reglementărilor privind asigurările sociale de sănătate;

g) să prevină și să trateze consecințele legate de procesul de îmbătrânire.

CAPITOLUL III

Finanțarea asistenței sociale pentru persoanele vârstnice

Secțiunea 1

Finanțarea din fonduri bugetare

Art.20.- Finanțarea serviciilor de asistență socială și a prestațiilor prevăzute de prezenta lege se asigură pe principiul

împărțirii responsabilității între administrația publică centrală și locală.

Art.21.- (1) De la bugetul de stat se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea activităților de asistență socială desfășurate de către asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și de unitățile de cult recunoscute în România;
- b) cheltuieli de investiții și reparații capitale pentru unități de asistență socială din zone defavorizate;
- c) completarea veniturilor extrabugetare ale căminelor prevăzute la art.18 atunci când resursele bugetelor locale devin insuficiente;
- d) alte cheltuieli stabilite prin legile bugetare anuale.

(2) De la bugetul local se alocă fonduri pentru:

- a) subvenții acordate în completarea veniturilor extrabugetare ale căminelor prevăzute la art.18;
- b) finanțarea activității de asistență socială a unor asociații și fundații române cu personalitate juridică, precum și a unităților de cult recunoscute în România;
- c) finanțarea cheltuielilor pentru organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de asistență socială, precum și pentru îngrijirea la domiciliu în condițiile art.13;
- d) cheltuieli pentru înmormântarea asistaților, în situația prevăzută la art.7 alin.(3).

(3) Sponsorizările și donațiile în bani sau în natură, făcute de persoane fizice și juridice române și străine, căminelor pentru persoane vârstnice sau instituțiilor sociale prevăzute la art.7 alin.(1) lit.b) se folosesc ca venituri extrabugetare numai în scopul pentru care au fost acordate.

Art.22.- Investițiile pentru construirea, dotarea, întreținerea, modernizarea, precum și cheltuielile pentru funcționarea căminelor, care deserveșc mai multe unități administrativ-teritoriale, se finanțează potrivit convențiilor încheiate între finanțator și consiliile locale interesate.

Art.23.- (1) Cheltuielile pentru servicii medicale, materiale sanitare, dispozitive medicale și medicamente se suportă din fondurile și în condițiile prevăzute de reglementările privind asigurările sociale de sănătate.

(2) Cheltuielile care nu se suportă din fondurile asigurărilor sociale de sănătate, în condițiile legii, sunt asigurate de către căminul pentru persoane vârstnice, prin care se realizează asistența persoanei în cauză.

Secțiune a 2-a

Contribuția persoanelor vârstnice sau a susținătorilor legali ai acestora

Art.24.- Persoanele care dispun de venituri proprii și sunt îngrijite în căminele organizate potrivit prezentei legi au obligația să plătească lunar o contribuție de întreținere, stabilită pe baza costului mediu lunar de întreținere.

Art.25.- (1) Contribuția lunară de întreținere se stabilește de conducerea căminului, în funcție de gradul de dependență a persoanei îngrijite, de veniturile acesteia și, după caz, de veniturile susținătorilor ei legali, conform normelor metodologice prevăzute la alin.(5).

(2) Contribuția lunară de întreținere pentru persoanele vârstnice care au venituri este de 60 % din veniturile personale lunare, fără a se depăși costul mediu lunar de întreținere aprobat pentru fiecare cămin.

(3) Obligația privind plata contribuției lunare de întreținere se stabilește printr-un angajament de plată, semnat de persoana vârstnică ce urmează a fi îngrijită în cămin sau, dacă aceasta este lipsită de capacitate de exercițiu, de către reprezentantul său legal.

(4) Angajamentul de plată semnat în fața directorului instituției constituie titlu executoriu. Obligația privind plata contribuției se poate stabili și prin hotărâre judecătorească.

(5) Normele metodologice privind stabilirea costului mediu lunar de întreținere în cămine se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Art.26.- Sumele reprezentând contribuția lunară de întreținere constituie venituri extrabugetare ale căminelor pentru persoane vârstnice.

CAPITOLUL IV

Procedura de stabilire, suspendare și încetare a drepturilor de asistență socială pentru persoanele vârstnice

Art.27.- Asistența socială se acordă la cererea persoanei interesate, a reprezentantului legal al acesteia, a instanței judecătorești, a personalului de specialitate din cadrul consiliului local, a poliției, a organizației pensionarilor, a unităților de cult recunoscute în România sau a organizațiilor neguvernamentale care au ca obiect de activitate asistența socială a persoanelor vârstnice.

Art.28.- (1) Dreptul la asistență socială, prevăzut de prezenta lege, se stabilește pe baza anchetei sociale, cu respectarea criteriilor prevăzute în grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice.

(2) Ancheta socială se realizează de un colectiv format din 2 asistenți sociali din cadrul consiliului local sau de la direcția generală de muncă și protecție socială județeană sau a municipiului București. În situația persoanelor vârstnice dependente, colectivul se va completa, în mod obligatoriu, cu medicul specialist al persoanei respective.

(3) Colectivul prevăzut la alin.(2) poate fi completat și cu reprezentanți ai organizațiilor pensionarilor, unităților de cult recunoscute în România sau ai altor organizații neguvernamentale care au ca obiect de activitate asistența socială a persoanelor vârstnice.

(4) Pe baza analizei situației sociale, economice și medicale a persoanei vârstnice, prin ancheta socială se propune măsura de asistență socială justificată de situația de fapt constatată.

Art.29.- Aprobarea, respingerea, suspendarea sau încetarea dreptului la servicii de asistență socială pentru persoanele vârstnice, prevăzute de prezenta lege, se face de către:

a) primar, pentru serviciile de asistență socială organizate pe plan local, pentru îngrijirea în căminele aflate în administrare și pentru îngrijirea la domiciliu;

b) directorul general al direcției generale de muncă și protecție socială, pentru asistența socială acordată de asociațiile și fundațiile române și de unitățile de cult recunoscute în România, care au primit transferuri din fondurile gestionate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Art.30.- Persoana vârstnică, așa cum este definită la art.1 alin.(4), va fi asistată, la cererea acesteia sau din oficiu, după caz, în vederea încheierii unui act juridic de înstrăinare, cu titlu oneros sau gratuit, a bunurilor ce-i aparțin, în scopul întreținerii și îngrijirii sale, de un reprezentant al autorității tutelare a consiliului local pe raza căruia domiciliază vârstnicul respectiv.

Art.31.- Obligația de întreținere și de îngrijire, precum și modalitățile practice de executare a lor, vor fi menționate expres în actul juridic încheiat de notarul public.

Art.32.- Autoritatea tutelară a consiliului local pe raza căruia domiciliază persoana vârstnică va primi, din oficiu, un exemplar din actul juridic încheiat conform art.30 și 31.

Art.33.- Neexecutarea obligației de întreținere și de îngrijire de către noul proprietar al bunurilor obținute ca urmare a actului juridic de înstrăinare, poate fi sesizată autorității tutelare a consiliului local pe raza căruia domiciliază vârstnicul de către orice persoană fizică sau juridică interesată. Autoritatea tutelară se poate sesiza și din oficiu.

Art.34.- Autoritatea tutelară a consiliului local pe raza căruia domiciliază persoana vârstnică, sesizată în condițiile art.33, va efectua ancheta socială completă a cazului, în termen de 10 zile de la sesizare și, în situația în care va constata că cele sesizate sunt reale, va propune măsurile necesare de executare legală a dispozițiilor înscrise în actul juridic încheiat.

Art.35.- (1) Dreptul la serviciile de asistență socială încetează dacă nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea acestora.

(2) Dacă perioada în care asistența socială a persoanelor vârstnice este temporară, dar nu mai mare de 6 luni, acordarea serviciilor de asistență socială se suspendă prin decizia motivată a celui care a stabilit dreptul. La încetarea suspendării, reluarea acordării serviciilor sau prestațiilor de asistență socială se face pe bază de anchetă socială.

Art.36.- Decizia privind stabilirea, respingerea, încetarea sau suspendarea dreptului la serviciile de asistență socială, prevăzute de prezenta lege, poate fi contestată potrivit Legii contenciosului administrativ.

Art.37.- Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă sau penală, după caz.

Art.38.- Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură îndrumarea metodologică, coordonează, controlează și evaluează aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

CAPITOLUL V**Dispoziții finale și tranzitorii**

Art.39.- Căminele pentru persoane vârstnice și instituțiile sociale prevăzute la art.7 alin.(1) lit.b) pot organiza, cu aprobarea finanțatorului, în funcție de condițiile de care dispun, gospodării-anexă, ca activități autofinanțate pentru îmbunătățirea hranei.

Art.40.- Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Art.41.- Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr.253/1971 privind contribuția de întreținere în unele instituții de ocrotire, publicat în Buletinul Oficial nr.90 din 30 iulie 1971, precum și orice dispoziții contrare.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 15 februarie 2000, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Mircea Mitrea

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 15 februarie 2000, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Dan Constantin Vasiliu

București 6 martie 2000
Nr. 17